

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 108. Quid præterea sit addendum circa jejunium naturale ad
Communionem prærequisitum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42545

aliquis, ne quidem esse veniale; & decretum illud esse consuetudine abrogatum testatur S. Th. Ad 6.; hinc potest Religiosus dato signo statim post Missam vel Communionem accumbere mensa cum aliis, praesertim si alioqui molestie vel inordinatio aliqua causanda esset, cum enim in mensa servet silentium, videtur pro reverentia manere satis collectus. Dicast. d. 9. n. 4. 3.

Q. 108. Quid præterea sit addendum circa jejuni- 560;
um naturale ad Communionem prærequisitum Bz.
seqq.

§. 1. Ut aliquid frangat jejunium naturale, requiruntur hæc tria, 1. Ut hoc, quod sumitur, habeat rationem cibi vel potius. 2. Ut sumatur per modum comedionis vel potionis. 3. Ut sumatur ab extrinseco. Et de his tribus judicandum est, secundum commanem estimationem Ecclesiæ.

§. 2. Per cibum aut potum intelligitur id solum & omnes, quod à stomacho alterari, & saltem ex parte digeri potest, sicutque in substantiam hominis aliquo modo converci, Lugo, Castrop. Dian. Dicast. Gob. t. 4. n. 261. J. Sench. d. 42. n. 13. Tamb. de Com. c. 2. n. 16. contra Nagn. Lay. l. 5. c. 4. c. 6. n. 18. Bernal d. 43. n. 7., qui non requirent, ut sit aliquid digestibile; sed tenendum est cum prioribus: unde qui cum aere deglutiaret fumum, nebulam, & similia, non frengisset jejunium, quia hæc non censentur comedibilia vel potabilia, sed tantum respirabilia, Dicast. d. 9. n. 280., neque possumus ab his expurgare aerem, quem trahimus aut deglutiimus inquit Lugo d. 15. n. 35. Quamvis autem aliquid

Aa 4 se-

secundum se totum digeri non possit ; si tamen sit aliquid in star cibi vel potus , & aliquam partem habeat digestibilem , uti probabiliter habent uniones in pulverem redacti , aurum potabile &c. franget jejunium . Tamb. n. 22.

562. §. 3. Probabile est cum Ledesma , Lugo , J. Saneh. Dian. Tamb. n. 18. Aversa q. 8. s. 8. §. Septim. contra Castrop. & alios , quod capilli , ossicula fructuum , plumbum , aurum , fila ex serico vel lana &c. non frangant jejunium , cum non habeant rationem cibi , nec sint digestibilia . Nec obstat , quod S. Thom. q. 80. a. 8. ad 4. dicat , Nec refert , utrum aliquid hujusmodi nutritur vel non nutrit : nam non ideo negat debere esse aptum nutrit , seu digestibile . Addit Dicast. terram , quam prægnantes ex raordinariè appetentes quandoque comedunt , etiam non frangere , sed probabilius est . quod talis terra frangat ; uti & creta , quam domicellæ edunt , ut albescant , quia in eis continentur partes mixte , quæ à stomacho sunt alterabiles . Putat etiam Tamb. n. 19. per charcam & filum ex lino frangi jejunium , quia ex herbis fiunt : Item per fœnum & paleam , quæ in substantia sua sunt herbæ : Item per pulveres medicinales , etiam ex ossibus & lapidibus contritos , quia habent se tanquam cibi medicinales corporum . Idem dicit Tambur. num. 20. de cera , quamvis contradicant Diana & Bernah quia cera ferè semper aliquid retinet mixcum de melle . Pasqual. autem putat veneno non frangi jejunium , eo quod ex natura sua non ordinetur in cibum humanum , sed probabilius est in eo contineri partes , quæ ex

natura sua sint cibus humanus. Aqua verò, licet non nutriat, tamen nutritionem valde juvat, & ex propriè humanus potus, ideoque frangit naturale jejunium.

§. 4. Si quis deglutiret parvam mucem cum 563.
cortice clauso, Jo. Sanch. & Leand. n. 373. putant frangi jejunium, quia nucleus inclusus est materia comestibilis, & per accidens non alteratur; sed meritò dubitat Tamb. n. 21., quia prout hic existit, dum trahitur, sic non est alterabilis nec digestibilis.

§. 5. Tum aliquid sumitur per modum co- 564.
mestitionis vel potationis, si hoc, quod trahitur, & modus trahendi, sufficiat in morali estimatione, ut quis censetur comedisse aut bibisse, Tanner. Leander, Gob. n. 290. Unde si musca involaret in fauces, & sic se ipsam in stomachum inferret, non violaret jejunium: è contrà violaret, si involaret in fauces, & homo postmodum deglutiret, Lugo, Rhod. Tamb. n. 24. Gob. n. 264.

§. 6. Quod fuit aliquid quasi spectane ad cer- 565.
pus, & censetur permanuisse in corpore, non dicitur sumi ab extrinseco, S. Thom. ix. 4. dist. 3. q. 1. a. 4. questio. 2. Hinc si sanguis è gingiva, aut sanies è postula oris fluens deglutiatur, non frangit jejunium, Suar. d. 68. s. 4. Tann. d. 5. q. 8. n. 79. Et idem dicit S. Thom. suprà, de eructationibus. Notat etiam Quartip. 3. tit. 9. s. 1. dub. 2. citans S. Thom. Suar. Lugo & alios, quasmvis sanguis in os defluens ex industria deglutiatur, etiam animo se nutriendi, non violari jejunium, quia intentio illa non potest dare sanguini rationem cibi ab extrinseco: si tamen quis sanguinem
A2.5   fuger-

sugeret è vulnera digiti & deglutiret , frangere jejunum , quia cùm sumatur à membro ita distante, censetur sumi ab extrinseco , Lugo n. 31. Tamb. n. 22. Et idem est , si mulier è suis mamil- lia lac sugeret , Aversa §. Tercio. Imò puto , si id quod ex oculis vel naribus defluit , in os admittatur & deglutiatur, frangi jejunum, quia venit ab extrinseco .

566. §. 7. Quidquid se habet per modum salivæ etiam si planè ab extrinseco salivæ advenerit, non censetur esse ab extrinseco , nec frangit jejunum. Hoc autem se habet per modum salivæ , quod, cùm sit quid minimum , & à saliva inseparabile , esto nondum in illam sit conversum , tamen cum saliva trajicitur , ut si quis os abluerit aquâ , cuius fillula mixta salivæ postea deglutiatur , Suar. Vafq. Gran. Disast. Gob. n. 270. Requiruat autem S. Thom. Lugo , Fill. Bonaventurae , ut hoc trajiciatur præter directam intentionem , sed Henr. Con. Tabern. & alii apud Avers. §. Quinto. dicunt non obstat , etiam si advertenter trajiciatur.

567. §. 8. Si hoc , quod dentibus inhæret etiam dedita operâ deglutiatur , putant Suar. Castrop. Gob. n. 268. Leand. n. 373. non violari jejunum , quod etiam ut probabile defendunt Ochag. Tann. Dian. p. 4. t. 4. R. 104. Si tamen illa reliquiae essent ita magnæ , ut sensibiliter perciperetur in lingue , deberemus expuere , inquit Lugo n. 36. Et si deglutirentur , frangerent jejunum , quia non habeat se per modum salivæ , nec censetur sumptæ heri , sed hodie sumuntur , veluti distinctæ partes ab hæsternis , & veluti ab extrinseco , cùm non fuerint pars , nec corporis nec salivæ.

saliuæ humanæ, ergo frangunt jejinium, licet
casu deglutiuntur, Nugh. contra Gob. & alios.

§. 9. Si quis in flumen lapsus, invitus sumat ^{568.}
quam, aut si alicui in somno vel violentè inge-
ratur cibus in fauces, Bosco dicit non frangi jeju-
num, sed probabilius contradicunt Lugo, Pesq.
Tambur. Dian. p. 5. t. 16. R. 49. Aversa §. Sexto.
quia vitaliter sumitur per potationem vel ciba-
tionem, sic enim etiam bruta cibantur, licet in-
vitis ingeratur cibus.

§. 10. Lezana & alii apud Dian. p. 5. t. 13. R. 1.
& p. 8. t. 7. R. 3. putant tabacum tam mastica-
tum quam fumatum frangere jejinium, quam-
vis nihil sensibile dimittatur, quia aperit stomachum,
& inde trahit humores, ergo id facit per
qualitates & accidentia, quæ descendunt, acci-
denta autem non descendunt sine subjecto, ergo
simil descendunt tenues substantiæ alterantes
stomachum: è contrà Dian. & Burgh. cent. 3. cas.
45. citans alios plures, negant per tabacum sol-
vi jejenum, dummodo de folio nihil deglutia-
tur: si autem aliquid fumi deglutiretur, adhuc
negant Burgh. & Marchant. contra Rayn. in He-
ter. t. 16. s. 1. p. 3. n. 23. tolli jejinium, quia de-
scendit per modum aëris, & veluti per actionem
respirationis, ut in. 561. dictum est. Ad hoc au-
tem ut tabacum attrahat humores, notant Lugo
in Resp. Mer. I. 1. d. 9. & Gob. n. 265. opus non
esse, ut aliquid descendat, quia fieri potest vel
per vim aliam attractivam, vel ex consensu lin-
guæ & palati cum stomacho, cerebro, aliisque
partibus humorum continentibus.

§. 11. Sumptio tabaci per narres, sive in folio, ^{570.}
sive in pulvere, sive in fumo, imò secundum
ali-

aliquos etiam guttalē humoris attractæ per nos-
res, non solvunt jejunium, quia hæc omnia non
sunt comedio vel potatio, sed vel trajectio sali-
væ, vel respiratio, vel attractio seu afflatio na-
rium, Boudevv. p. 2. q. 17. Aversa §. Tertiò & Sex-
tò. Præterea non violat odor qualisunque, quis
nec est cibus vel potus, nec sumitur per com-
munionem vel potationem, sed velut aer per respi-
rationem, Tamb. n. 23. Gob. n. 294. Pignat. tom.
1. consult. 155. contra De Leon.

571. §. 12. Si Sacerdos Communionem distribu-
ens, particulam repartam sumet, non potest
postea illâ die Missam legere, quia si consecrata
non est, solutum est jejunium; si consecrata est,
bis communicaret unâ die, Lugo h[ic] d. 15. n. 27.

§. 13. In jejunio naturali ad Communionem
572. requisito non dari parvitatem materiæ, rectè
probant Diana p. 6. t. 2. R. 8. & Carden. in 1. crisi
d. 12. c. 3. contra quosdam apud Mendō diss. 11.
q. 1. n. 7. Potest tamen aliquid modicum, ha-
bens se per modum salivæ, non frangere jeju-
num, secundum dicta n. 566.

573. §. 14. Quamvis prius defluat vinum, quam
deglutiatur hostia, nihil obstat jejunio, quis
sumptio illa vini & hostiæ manet una moraliter.

574. §. 15. Certum est non requiri, ut post sum-
ptum cibum intercedat somnus vel digestio ci-
bi, ut habet communis cum S. Thom. a. 3. ad 5. A-
vers. §. Octavò. Nec obstat, quod Cap. Si constituerit
De accusat. jubesatur puniri Sacerdos, qui nullâ
dormitione noctu præmisâ manè celebravit: &
Glossa addit, quia non videbatur jejunus pro-
pter indigentionem, nam, non ideo jubetur pu-
niri, sed quia totam noctem in taberna exegisset.

Q. 109.